

ABLLO *krant*

DRIEMAANDELIJKS INFORMATIEBLAD VAN HET AKTIEKOMITEE TER BEVEILIGING VAN
HET LEEFMILIEU OP LINKER OEVER, EN HET WAASLAND.

Tweede jaargang - nr. 5

Januari/Februari/Maart 1974.

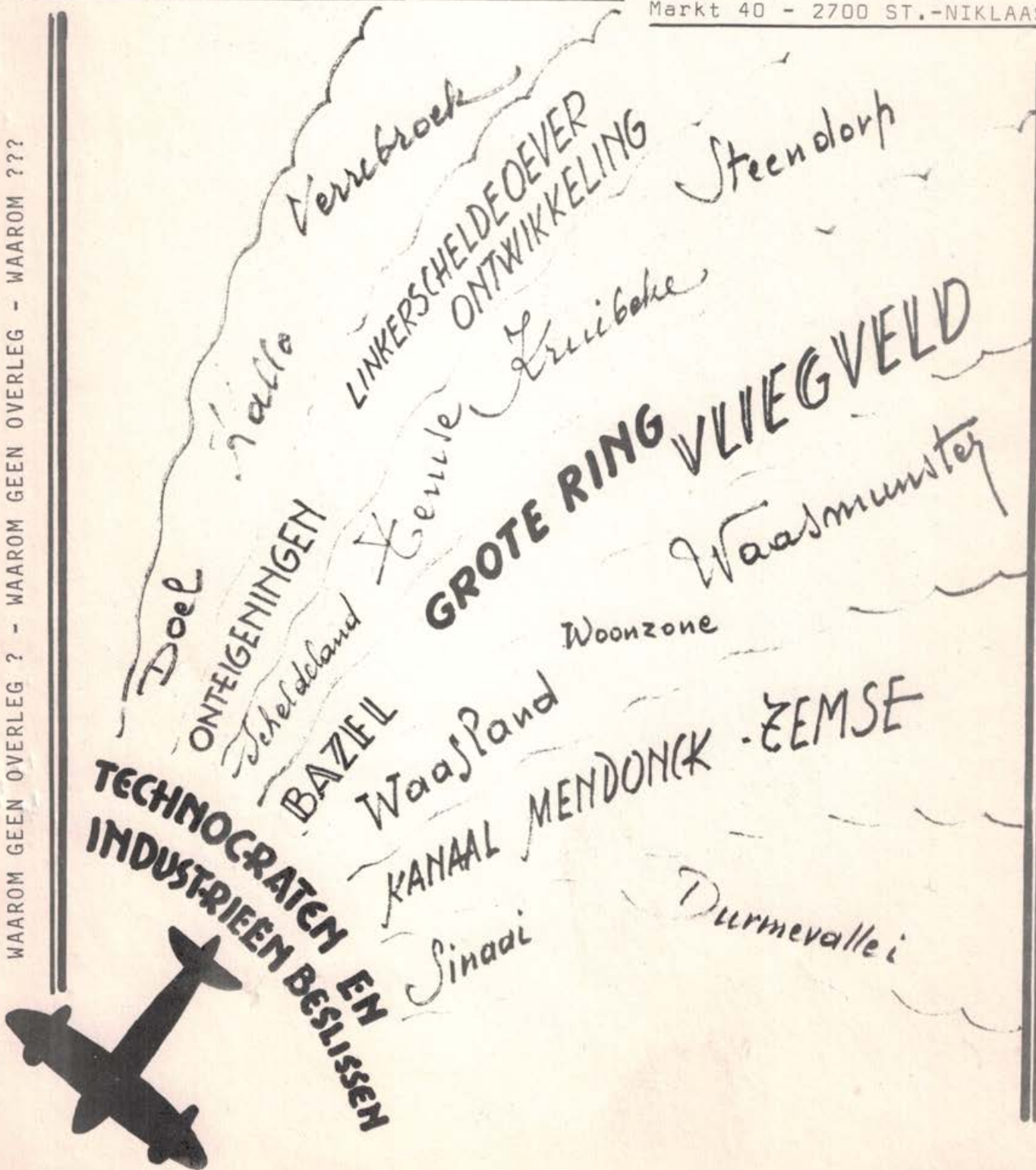
Jaarabonnement : 60 Fr.

Los nr. 20Fr.

VERANTWOORDELIJK UITGEVER : ABLLO - Marcel OELBRANDT - Het Centrum -
Markt 40 - 2700 ST.-NIKLAAS

WAAROM GEEN OVERLEG ? - WAAROM GEEN OVERLEG - WAAROM ???

WAAROM GEEN OVERLEG ? - WAAROM GEEN OVERLEG ? - WAAROM GEEN OVERLEG ?

**TECHNOCRATEN EN
INDUSTRIEËN BESLIJSEN**

Dit vijfde nummer van "ABLLO-krant" kwam tot stand door samenwerking van volgende mensen uit de ABLLO-ploeg :

Hubert   DAVID
Marcel   OELBRANDT
Frans   SMET
Miet   SMET

Speciale dank gaat naar diegenen die hielpen bij de technische verwezenlijking : Mw Van Caelenbergh en J. Oelbrandt, L. Thijsen.

	Blz.
Medewerkers en bladwijzer	2
Bij het vijfde nummer	3
De verenigde actiegroepen voor kernstop (VAKS).	
Wat is, en welke zorgen heeft het VAKS ?	4-5
Twijfels i.v.m. kernenergie	6
Gevaren en moeilijkheden i.v.m. kernenergie	7
Andere energiebronnen en opties	8
De snelle kweekreaktor : het Kalkarproject	9
Wanneer publikatie van het noodplan Doel ?	10-11
Parlementariërs op de bres	12
Informatievergadering i.v.m. Grote Ring	13
Nieuw natuureservaat te Antwerpen-L.O	
Stofhinder op grensscheiding Burcht-Kruikeke)	14
Milieukaart voor Vlaanderen	
Geen nieuws, goed nieuws ? })	15
Barbierbeek vervuild	
Uittreksel regeringsprogramma	
Staatssekretariaat voor leefmilieu)	16
Behoud of onteigening dorpskern Doel ?	17
Samenlevingsinitiatief	
Belgian Environment Research Index)	18
Bazel : luchthaven definitief vergeten ?	19-20

Overname van teksten uit "ABLLO-krant" is toegelaten mits bronvermelding.

BIJ HET VIJFDE NUMMER VAN ABLLO-KRANT

Dit vijfde nummer komt als afsluiting op een druk eerste halfjaar 74 in de werking van onze milieuvereniging. Inderdaad, de plotse (?) problematiek van de in Bazel geplande luchthaven deed alle Waaslanders als één man in het verweer staan. De direkte bedreiging lijkt geweken, maar toch zal waakzaamheid geboden blijven (blz. 19 en 20).

Niet minder belangrijk was de voorstschrijdende industrialisatie op Linker-Oever in het algemeen en de bedrijfsklaarstelling van de kerncentrale in Doel in het bijzonder.

Het grootste deel van onze beschikbare ruimte is aan het probleem van de kernenergie gewijd (blz. 4 tot 11) en we zullen hierop met o.a. "beschouwingen na een TV-debat" nog terugkomen in een volgend nummer.

Twee televisie-uitzendingen waren eveneens aan kernenergie voorbehouden. Na een uitzending van "Land zoekt zijn evenwicht", heerste er sociale onrust in het Studiecentrum voor Kernenergie (SCK) te Mol omdat één der medewerkers voor het TV-medium verklaarde dat er "bij de jongere onderzoekers vragen gesteld werden over het opportune van zekere ontwikkelingen in de kernenergie maar dat deze door sociale druk niet aan de oppervlakte komen". Verder wees deze op "de onmogelijkheid om voorraden plutonium perfect te controleren, zelfs niet met de meest ernstige boekhoudingen en dit door de typische eigenheid van het element plutonium."

Het er verantwoording roepen van een medewerker die dergelijke verklaring aflegt is toch wel kenmerkend.

In het TV-debat omtrent de kerncentrale van Doel (daags na de eerder genoemde uitzending), verdedigde Hubert David, sekretaris van ABLLO, het standpunt van onze vereniging.

ABLLO meent dat de kernenergie, als huidige en toekomstige energiebron, op dit ogenblik deze is die industrieel het meest ontwikkeld is. Er blijven echter nog vele vragen over omtrent de veiligheid en de afvalverwijdering.

ABLLO dringt dan ook ten sterkste aan op de grootst mogelijke veiligheidsmaatregelen t.o.v. vervoer en opslag van de hoog-radio-actieve afval.

ABLLO stelt voor een fonds op te richten, waarin de kernenergiebedrijven een bijdrage zouden leveren en dat later zal gebruikt worden om het afval weg te werken.

In het volgend nummer zullen wij ook verwijlen bij de opendeurdag die de Wase Polders hebben gehouden en waarbij men de stadsmens massaal de pijnlijke tegenstelling toonde tussen een rustig natuurgebied en een te brutale ingreep van de industrie.

Ter bedenking hierna de woorden die F.O., een getrouwe, eenvoudige en oprechte bonk uit de Wase Polders, ons die zondagnamiddag toesprak : "Gij journalisten van binnen- en buitenland,

schrijft het in Uw krant :
het is een echte schand,
dit schone polderland,
te spuiten onder 't zand."

DE VERENIGDE AKTIEGROEPEN VOOR KERNSTOP (VAKS).

A.B.L.L.O. is lid van de verenigde actiegroepen voor kernstop, zoals uit de hiernavolgende tekst zal blijken. Het VAKS heeft zijn sekretariaat in Lembeke, d'Alcantaralaan, 72.

In april van dit jaar kwam een nota klaar i.v.m. kernenergie en deze tekst laten wij hier volgen. Ook publiceren wij een tekst afkomstig van dezelfde werkgroep, handelend over de snelle kweekreaktor van Kalkar, omdat dit projekt steeds weer ter sprake komt, als men de problematiek kernenergie-milieuhinder in zijn geheel wil beschouwen.

Wat is het VAKS ?

Het omvat de Belgische jeugdbond voor natuurstudie, het centrum voor natuurbeschermingseducatie, natuur 2000, vereniging voor natuurbehoud, werkgroep REM U235 Zeebrugge, werkgroep soft technology Leuven, leefmilieu Meetjesland, het Gents aktiekomitee voor leefmilieu (GAL), het aktiekomitee bescherming leefmilieu op Linker-Oever (ABLLO) en vereniging voor natuurbescherming Oost-Vlaanderen. Zij kwamen voor het eerst bij elkaar op 1 december 1973. Op 16 februari 1974 kwamen zij overeen hun werk te bundelen in de verenigde actiegroepen voor kernstop. Van bij het begin van de oprichting, en voor de oprichting door de onderscheidene groepen waren er kontakten op internationaal niveau, en nationaal met Wallonië en Bond Beter Leefmilieu. Die kontakten leidden tot een vergadering op 16 februari te Gent waar vertegenwoordigers uit Nederland en Frankrijk aanwezig waren, en tot een vergadering op 30 maart in Nijmegen waar Vlaanderen, Nederland en Duitsland aanwezig waren. Tot nu toe bestond het werk van de VAKS erin zich voor te bereiden op voorlichtingskampagnes en akties o.a. het maken van een tentoonstelling over kernenergie die overal opgesteld kan worden, het voorlichten van de pers, het voorlichten van politici, vakbondsleiders, het groeperen van wetenschappers die stelling nemen voor het kritisch benaderen van kernenergie, het koördineren naar gezamenlijke uitgangspunten voor akties op nationaal en internationaal niveau en het intensiveren van die kontakten.

Welke zijn de grote zorgen van het VAKS ?

Onze grootste zorg tegen de hele gang van zaken rond kernenergie is dat er geen globale energieplanning is - het is door het gemis van planning dat we nu met pollutie zitten. Het zal straks ook door het gemis van planning zijn dat we met radio-aktieve pollutie zitten - en dat belanghebbenden veelal doen alsof deze ontwikkeling van deze energiebron een schone, probleemloze zaak is. Dat blijkt o.a. uit de volgende tekst in "Elektriciteit voor U" van februari 1974 op blz. 6 "de kernenergie biedt niet alleen voordelen op het vlak van de bevoorradingszekerheid maar ook op dit van de milieubescherming. Een kernreaktor verbruikt geen zuurstof, verspreidt geen koolzuuranydride, kooloxyde, zwaveloxyde of stikstofoxyde. Ten slotte werden de kerncentrales zo uitgebouwd dat alle afvalstoffen in een afgesloten ruimte blijven en onder toezicht worden

gehouden".

Over al de bezwaren die van wetenschappelijke zijde worden aangevoerd geen woord. Nog krasser : "In dit tijdsbestek konden de stroomproducenten en hun gespecialiseerde studie bureaus de talrijke problemen oplossen die steeds gepaard gaan met de verdere uitwerking en de beheersing van een nieuwe techniek. Beide aspecten zijn thans volledig verworven, maar ten koste van een enorme financiële inspanning".

Dit is niet alleen kras ; dit is fout en misleidend. Over de kritische geluiden : "Laat ons de hoop koesteren dat de diverse tegenkanten waarop ten allen tijde en meestal bij gebrek aan informatie de technische nieuwigheden stuiten, de praktische realisatie niet zullen vertragen".

Dus alle wetenschappers die bezwaren uiten hebben een gebrek aan informatie.

We lezen verder : "Want alleen kerncentrales kunnen in een niet te verre toekomst instaan voor het dekken van onze energiebehoeften door een energie ter beschikking te stellen die niet vervuילend, betrouwbaar en overvloedig is". Dit is zeker fout.

We denken dat dit voldoende onderstreept dat, indien wij niet objektief zijn, de andere kant - om wat voor reden dan ook - het zeker niet is.

We zegden hierboven dat onze grootste zorg is, dat belanghebbenden veelal doen alsof kernenergie een schone zaak is. Dat men er zich echter vragen over kan stellen is zeker. We verwijzen hierbij naar mensen wiens deskundigheid niemand in twijfel zal trekken : Alfven ; Zweeds Nobelprijswinnaar fysica 1970 : "Men zegt altijd dat er veel onderzoekingswerk is geleverd, maar als een probleem te moeilijk is om op te lossen, kan men niet beweren dat het opgelost is, door te wijzen op het vele werk dat geleverd is om een oplossing te zoeken."

Ook Lederberg en Pauling (Nobelprijzen) en Weil (eerste reaktor) hebben hun ernstige twijfel uitgesproken over "kernenergie als schone energie".

Als we de kontroverse rond het stralingsgevaar bekijken zeggen de mensen van de energielobby altijd dat de stralingsbelasting als gevolg van kerncentrales slechts enkele procenten van de natuurlijke stralingsbelasting is. Het vergelijken van deze twee stralingsbronnen is niet wetenschappelijk verantwoord (Brandt in atoom-energie en haar toepassingen 3 van 72).

De straling van in de natuur voorkomende bronnen is zeer gelijkmatig verspreid. Dit in tegenstelling tot de onregelmatige verspreiding van het mengsel van radionucliden uit de kerncentrales die de neiging hebben zich in bepaalde organen van levende wezens te concentreren, waardoor ze in de voedselketen terecht komen. Men trof een duizendvoudige concentratie caesium aan bij de beaars en een 8700-voudige in de graten van zeevissen. Het is wetenschappelijk onjuist om deze bronnen te vergelijken, het is onverantwoordelijk om er de bevolking mee voor te lichten.

Een ander argument dat er te weinig uranium op de wereld zou zijn om de licht waterreactoren in de toekomst te laten werken en dat daarom kweekreactoren nodig zijn, wordt door Fisher die Energy Manager is van General Electric doodgewoon van tafel geveegd. Hij zegt dat in een artikel in "Fysics today" van december 1973. In datzelfde artikel zegt hij ook dat we nog vele eeuwen voort kunnen zonder zonne en nucleaire energie.

Ook over de gevaren van plutonium wordt meestal gezwegen. Deze stof is de gevaarlijkste ter wereld (Haxel Kernforschungszentrum Karlsruhe). In de toekomst moet er steeds meer plutonium bewerkt, getransporteerd en gestokkeerd worden.

Wat wij willen is geen emotionele benadering zoals men ons aanwrijft, maar opening van zaken. Niet alle kritiek is ongenueanceerd, en gezonde twijfel is nog steeds de basis voor de wetenschap.

Over die twijfels gesproken.

Heel kort gezegd : er is tot nu toe geen sprake van een echt energiebeleid. Men gaat voor de toekomst uit van prognoses dat het energieverbruik in het jaar tweeduizend vier maal zal zijn toegenomen. Een onderzoek (Nuclear news, nov. 72) vond dat er in deze prognoses :

- een vage notie van vraag en aanbod bestaat
- weinig aandacht is voor juiste interpretatie
- een gebrek aan energieconceptie uit sprak
- geen prognoses waren maar extrapolaties. "

Men denkt niet aan energiebesparing en vermindering van de groei, om reden dat :

- het verbruik kan kleiner worden door stabilisatie van de bevolking ;
- de energieverbruiker kan bezuinigen ;
- er "total energy systems" zijn : isolatie huizen, openbaar vervoer, en energetisch zuiniger processen ;
- er een selektief prijsmechanisme zou kunnen ingevoerd worden door extraheffing op energievervlindende processen en op energie in het huishouden dat boven een bepaald minimum ligt.

Een belangrijk argument, om kernenergie in te schakelen is steeds dat de fossiele brandstoffen opraken. We citeren hier Fisher (General Electric) in "Fysics today" van december 1973, waarin hij de reserves voor fossiele brandstoffen in de USA op 70 jaar schat, de bronnen op 500 jaar en de nucleaire reserves op 1.000.000 jaar. Hij zegt daarbij dat als je het voor de hele wereld bekijkt we voor honderden jaren voortkunnen met de klassieke energiebronnen. Het is dan ook ongelooflijk hoe de energielobby snel kernenergie wil doorvoeren. Het wordt wel begrijpelijk als men de enorme omvang van de multinationale investering en macht, in kernenergie ziet. Deze macht zorgt ervoor dat het niet meer te stoppen lijkt. Op het ogenblik dat er tonnen plutonium geproduceerd zijn (een uiterst kleine hoeveelheid geeft een hoog risiconiveau aan longkanker ; Health fysics), is er geen weg meer terug. In Amerika

kwamen bij hearings fouten aan de noodkoeling van bestaande centrales aan het licht. Geen enkele centrale werd daardoor buiten werking gesteld.

Een ander aspekt van het beleid of wanbeleid is dat kerncentrales ondergebracht worden in nucleaire parken onder de hoede van enkele specialisten, eigendom van enkele grote multinationals. Deze centralisatie is zeer gevaarlijk.

Gevaren en moeilijkheden.

Het lijkt ons nodig om nog eens de gevaren en moeilijkheden op een rijtje te zetten.

- Radioactiviteit en straling.

Iets moet daarbij ontkracht worden. Uit welingelichte bronnen weten wij dat het niet waar is alsof kerncentrales geen radio-actieve stoffen zouden lozen. Volgens het type wordt krypton 85, tritium en strontium 90 geloosd. Het gevaar bestaat dat men een ongeoorloofde hoeveelheid krypton gaat lozen als het zo verder gaat.

De natuurlijke straling in België is 130 m.rem per jaar. Men zegt dat dit verdubbeld mag worden. Aan de rand van het terrein meet men hoogstens 5m.rem meer. Waarom dan al die drukte ? Omdat de natuurlijke straling homogeen is en de straling van een centrale lokaal. Omdat de samenstelling van de stoffen anders is dan in de natuur. Omdat de stoffen accumuleren : bv. men vond ruthenium in het zeewier nabij de opwerkingsfabriek van Windscale. Dit zeewier is voedsel voor vis en mens (brood). De stoffen accumuleren ook in de tijd ; nl. de langlevenden hopen zich op, en naar de plaats. Zo is komen vast te staan dat het verdunningseffekt voor de Nederlandse kust er tegenvalt. Er is tot nu toe geen of onvoldoende globaal onderzoek naar de effecten gedaan. De meningen liggen dan ook sterk uiteen.

- Transport.

Weinberg van het OAK Ridge Laboratorium ziet dit als het belangrijkste probleem.

- De opwerkingsfabrieken.

Hier komen de grootste lozingen vrij. Het afval wordt daar bewerkt. Een deel wordt gestokkeerd als afval en de rest gaat terug naar de centrales. De kwetsbaarheid van de opwerkingsfabriek is ook veel groter.

- Afval.

Iedereen is akkoord dat er geen bevredigende oplossing is. In "Nature", volume 240 nr 5431 van nov. 73 op blz. 241 vinden we het artikel "Pure security with nuclear weapons". De AEC heeft tijdens de oorlog in Israel de bewaking van het afval onderzocht op 94 plaatsen. Zij vonden de veiligheid zeer verontrustend.

- Ongelukken.

Er is geen onfeilbare techniek. Sedert wanneer bestaan er geen menselijke fouten meer ?

- Economisch.

Een zeer belangrijk argument om kernenergie vooruit te sturen is dat het zeer goedkoop is. Tussen 1960 en nu is de prijs per KW minstens vertwaalfvoudigd. Natuurlijk wordt verzwegen dat

kernenergie een zeer winstgevende zaak zal zijn.

- Thermisch.
Door het slecht rendement is de bijdrage van kerncentrales 50 tot 60 % hoger dan bij gewone centrales.
- Bedrijfszekerheid centrales.
70 % van de oorzaken van achterstallige bouw is terug te voeren op problemen met konstruktie ("Business Week" 21.4.73). Men kan zich afvragen welke problemen er zullen rijzen bij het verouderen van de centrales.
- Kontrole.
Is nog steeds in privé-handen, zodat - als een controleorganisme vervelend wordt -, men naar een ander controleorgaan zal overstappen. De controle zou minstens onafhankelijk moeten zijn.
- Militair.
In de opwerkingsfabrieken maakt men U 235 en PU 239 uit afval. Vijf kilogram PU is genoeg voor het vervaardigen van een atoom-bom. Dus de geïndustrialiseerde landen kunnen er een maken.
- Juridisch.
Hoe staat het met de aansprakelijkheid bij ongelukken ?
- Terrorisme.
Dit gevaarlijke wapen zou ook door dergelijke organisaties kunnen gegrepen worden.

De andere energiebronnen.

Zon, wind, water, stromingen, organisch afval, geothermische industrie. De mogelijkheden van dit alles zijn nog ongekend, toch stelt een NSF/NASA rapport dat bij voldoende gelden (procentueel minder dan de bestedingen voor kernenergie) in het jaar 2020 in de USA 35 % van de verwarming, en koeling van gebouwen, 30 % van het gasverbruik, 10 % van het olieverbbruik en 20 % van de elektriciteitsbehoefte door andere bronnen kan gedekt worden.

Kernfusie ? Wij vragen ons af of het mogelijk is omdat er nog zoveel problemen zijn. Zal men het proces beheersen, zal men een omhulling vinden die de snelle neutronen kan weerstaan ? Wat met het radioactieve tritium, dat moeilijk te hanteren is.

Wij opteren.

Vanuit de twijfel die bestaat en de gevaren die aan kernenergie verbonden zijn voor geen centrales meer, vermindering van verbruik en vermindering van de groei, door de eerdergenoemde mogelijkheden en uitwerking van andere mogelijkheden op internationaal niveau. Dit alles mag echter niet ten koste gaan van de gewone man. Wij vrezen echter, daar zijn we wel zeker van, dat de investeringen die gedaan zijn moeten opbrengen. Het wijst naar een politiek die niet vooruitkijkt of naar een politiek beleid dat meer gebonden is aan economische belangen dan aan de belangen van de gewone mensen. In een werkelijk democratische samenleving horen geen kerncentrales thuis, omwille van de centralisatie en het gevaar voor de primaire behoeften van de mens. Daarom deze doelstellingen :

1. Stop de kredieten voor de snelle natriumgekoelde kweekreaktor in Kalkar.
2. Stop de bouw en vergunnigen voor bouw van centrales voor kernenergie in België.

DE SNELLE KWEEKREAKTOR : HET KALKARPROJEKT.

In de snelle kweekreaktor wordt niet splijtbaar uranium omgezet in splijtbaar plutonium. Dit is de belangrijkste reden voor de bouw van dit type reaktor. Van plutonium kun je kernwapens maken. De snelle kweekreaktor produceert tonnen plutonium terwijl 5 tot 10 kg reeds voldoende is voor het vervaardigen van een atoombom. Een waterdichte controle op de duizenden tonnen plutonium die in de toekomst in omloop zullen zijn, zal onmogelijk zijn.

De snelle natriumgekoelde kweekreaktor is in prijs veel gevaarlijker dan een gewone thermische centrale. De adjunct wetenschappelijke attaché van de Nederlandse ambassade in Washington schreef: "De globale opinie in kringen van Amerikaanse energiemakers luidt als volgt : Waarom de risico's nemen verbonden aan de snelle ontwikkeling van de natriumgekoelde snelle kweekreaktor, wanneer we met onze vooruitzichten voor schone kernfusie beter dan ooit zijn, terwijl daarnaast andere typen kernsplijtingsreactoren (gasgekoelde) in een hernieuwde belangstelling zijn gekomen."

De bezwaren gelden vooral de splijtstofstaven die in de kern van de reaktor geplaatst worden.

Enkele problemen zijn :

- Een gedeelte van de gasvormige splijtingsprodukten komt uit de splijtstof vrij. Dit betekent dat de snelle reaktor een veiligheidsbarrière minder heeft.
  - Door de hoge splijtingsgraad zwelt de splijtstof hetgeen een volumetoename van 15 tot 20 procent veroorzaakt.
  - Binnen de reaktorkern is een neutronen-dichtheid die 50 tot 100 keer groter is dan in een thermische reaktor. Dat veroorzaakt ernstige beschadiging van het omhullingsmateriaal : het ondergaat een waar neutronenbombardement waartegen het niet bestand is. De sterkte van het materiaal vermindert. Tot op heden is dit probleem niet opgelost.
- Naast het broser worden treedt er ook nog een volumetoename van het materiaal op.
- De SNR 300 zal met natrium gekoeld worden. Natrium heeft echter de vervelende eigenschap dat het nikkel en chroom uit staal oplost, waardoor weer materiaalveranderingen optreden.
  - De snelle natriumgekoelde reaktor is uiterst kwetsbaar voor het soort ongevallen, waarbij de koeling van de reaktorkern wordt gestoord. De kern is kleiner bij de thermische reaktor (vanwege het ontbreken van een moderator) en bezit dus minder mogelijkheden om warmte op te nemen als de koeling wegvalt. De kern zal dan ook sneller smelten.
  - Bij een gewone kerncentrale neemt het aantal splijtingen per seconde af als de koeling wegvalt : hij legt zichzelf stil. Bij een natriumgekoelde snelle kweekreaktor is dit plaatselijk niet zo. Hier neemt het aantal splijtingen en dus de warmteontwikkeling toe bij het wegvallen

(Lees door blz. 11, onderaan)

WANNEER PUBLIKATIE VAN HET NOODPLAN DOEL ?

Bij Koninklijk Besluit van 28 februari 1963 kan aan een kerncentrale maar een exploitatievergunning afgeleverd worden als er een noodplan is opgesteld. Doel heeft een exploitatievergunning sinds 25 januari 1974, maar het noodplan is nog steeds niet gepubliceerd.

Deze nalatigheid wijst op een geslotenheid, typisch voor de ontwikkeling van het kernenergiebeleid in België. In ons augustusnummer van 1973 publiceerden wij het "Katastropheneinsatzplan", dat opgesteld is en uitgegeven voor het geval er wat gebeurt met de kerncentrale te Karlsruhe (West-Duitsland).

Wij nemen ons voor dit plan opnieuw te publiceren in een volgend nummer als wij tegen die tijd nog geen dergelijk noodplan voor Doel in handen gekregen hebben. Wij doen dit met het nodige voorbehoud omdat de aard van Centrale in Doel en Karlsruhe wellicht niet identiek is.

Toch menen wij dat publikatie wenselijk is, omdat - in geval van ongeval - de aard van de te nemen voorzorgen daardoor duidelijker zal worden. Geenszins is het de bedoeling van paniek te zaaien, maar wel om informatie te geven over een milieuaangelegenheid. Een tweede reden voor her-publikatie vinden wij in het feit dat de kerncentrale bij de bevolking thans meer in de belangstelling staat dan in augustus 1973.

Ons standpunt blijft in elk geval dat het noodplan van Doel niet thuishoort in de lade van de Civiele Bescherming, maar veeleer door elke bewoner in de betreffende zone moet gekend zijn.

Helemaal in die lijn betreuren wij ook dat Senator De Bondt op een persoonlijke en dringende brief aan de toenmalige Minister van Binnenlandse Zaken Close, geen antwoord gekregen heeft. De Sint-Niklase Senator vraagt daarin om publikatie van het noodplan Doel. In een artikel in "Gazet van Antwerpen" van 14.5.74, naar aanleiding van een interview met Senator De Bondt, lezen wij in dat verband : "Verdacht is dat een parlementaire vraag dienaangaande door mij gesteld op 12 januari 1974 niet genoteerd was door de diensten van de Senaat en nooit ter ore is gekomen van de Minister".

In datzelfde artikel worden door de Wase Senator nog enkele hete milieu-hangijzers, in verband met de kernenergie in het algemeen, en met de Centrale van Doel in het bijzonder, aangeraakt :

- Men zou plannen maken voor acht, mogelijk zelfs elf reactoren in Doel. Vanaf de derde reaktor komt er een koeltoren met natuurlijke trek, een gevaarte van 150 meter hoogte en 125 meter breedte aan de basis. Alleszins een enorme landschapsschending als men weet dat elke bijkomende reaktor een dergelijke toren zal vergen. Bovendien blijkt hieruit meteen dat thermische verontreiniging van de Schelde waarschijnlijk wordt vanaf het ogenblik dat de huidige twee reactoren in werking zijn.
- In 1980 zouden kerncentrales 33 % van onze elektriciteit voortbrengen. Als een vervoernet van 380 kV uitwaaiert

over gans België, is het duidelijk dat daarbij niet alleen Linker-Scheldeoever betrokken is, maar geheel België. Senator De Bondt betreurt dan ook dat nationale politici in een tegensprekelijk debat voor de TV niet aan bod komen.

- De bouw van een experimentele snelle kweekreaktor - het zogenoemde Kalkarproject - kent geen enkel democratische controle. Toch betalen de belastingsbetalers honderden miljoenen franken voor deze riskante proefbouw.
- Voor nucleaire afval bestaat geen oplossing. Bovendien is er de belasting van de vele tientallen toekomstige generaties omdat zij zullen moeten instaan voor de bestendige bewaking van de hoogstgevaarlijkste stoffen. De energieproducenten staan enkel in voor de produktie; de afvalbewerking en de afbraak of het beheren van de uitgewerkte centrales zal terug slaan op de gemeenschap.
- Bij de opwekking van verrijkt uranium (in Doel zit zowat 33 ton van deze stof) ontstaat per ton zowat 6 kg plutonium. Deze is een bij uitstek geschikt stof voor de vervaardiging van atoombommen. Houdt België het, of wordt het doorverkocht aan andere landen? In het eerste geval is een uiterst nauwkeurige boekhouding permanent noodzakelijk en in het tweede geval kunnen wij ons wagen op het gebied van kernbewapening.

De hoofdtoon van dit artikel is duidelijk en verdient onze aandacht omdat hij wijst op een belangrijke faktor bij elke milieu-aktie: de democratisch verkozenen van het volk worden bij de behandeling van deze vragen niet eens betrokken.

- - - - o o 0 o o - - - -

(vervolg van blz.9)

van de koeling, zodat de reaktorkern versneld smelt. Extra betrouwbare veiligheidssystemen zijn dan ook zeer noodzakelijk. Het is nog de vraag of zulke systemen te realiseren zijn.

België neemt samen met Luxemburg voor 15 % aan dit projekt deel. De naam Belgonucleaire treedt daarbij op de voorgrond. In Belgonucleaire hebben de maatschappijen van de groep Societe Generale de grootste belangen.

In Nederland betaalt iedereen 3 % van zijn elektriciteitsrekening meer voor het projekt. In België wordt hierover niet gepraat. Zo worden wij betrokken bij ontwikkelingen waarover wij weinig of niets afweten.

PARLEMENTARIERS OP DE BRES.

Talrijk zijn de bedreigingen voor het leefmilieu. Al te vaak valt het daarbij op dat de bedreiging moet afgewenteld worden door druk komende vanuit actiegroepen. Nochtans heeft de bevolking zijn vertegenwoordigers in het parlement, maar deze hebben niet steeds inzage - laat staan inspraak - in de plannen die door technokraten in de ministeries uitgewerkt worden.

Als actiegroep verheugen wij ons dan ook bijzonder als wij onze parlementairen stappen zien doen bij de betreffende Minister of in het parlement om een milieu-actiepunt te bepleiten.

Uit een interpellatie van Volksvertegenwoordiger Nelly Maes, halen wij wat volgt :

"...Ik wil U maar zeggen : op het ogenblik beschikt het Waasland over 126 km weg voor groot verkeer, expresswegen en snelwegen. Deze 126 km hebben inderdaad het Waasland ontsloten, en zij zijn voor ons van enorm belang geweest. Maar, wat op dit ogenblik voorzien wordt als totaliteit van wegenbouw voor groot verkeer alleen, is nog eens 115 km weg bij..."

"...Grote verkeerswegen scheppen geluidbezoedelde zones, Mijnheer de Minister ; ze verhakkelen de landschappen en zij maken een einde aan grote stroken groen en rust die op het ogenblik rond de centra nodig zijn voor de gezondheid en passieve recreatie van de bevolking. Wat op dit ogenblik wordt gepland is van aard om de meeste van onze waardevolle landschappen voor goed te vernietigen. Ik weet niet of U het Waasland voldoende kent, Mijnheer de Minister, en zijn natuurschoon. Ik kan U een indrukwekkende opsomming geven waaraan ik weinig commentaar hoef toe te voegen. De grote ring van Antwerpen vernietigt de vallei van de Barbierbeek, het Natuurpark Scheldeland, te Bazel, en het akkerland van Nieuwkerken, Beveren, Vrasene... "

"... In elk geval dient de uitvoering van de grote ring rond Antwerpen met de daarbijhorende vernietigingen uitgeschakeld te worden..."

Ondertussen is dit actiepunt een beetje in de vergeethoek gedruimd door plannen voor inplanting van een luchthaven in hetzelfde gebied. Dat bespreken wij op een andere plaats in dit nummer. Alleszins zou het voorbarig - en misschien zelfs gevaarlijk - zijn, om te denken dat de plannen voor de grote ring te Bazel automatisch vervallen nu een luchthaven uitgesloten lijkt. De inplanting van een luchthaven zou wel de aanleg van de grote ring veronderstellen, maar omgekeerd is het niet waar dat men de plannen voor de grote ring uitgeknoobbeld heeft omdat men in Bazel een luchthaven voorziet. Het blijft dus oppassen geblazen, wat de mogelijke aanleg van een grote ring om Antwerpen betreft.

In een werkvergadering met de toenmalige Minister van Openbare Werken, Califice, bespraken de Wase C.V.P.-parlementairen eveneens het geplande tracé van de grote ring.

Wij citeren uit de persnota :

"...Het geplande tracé verwoest het gebied van de Barbierbeek en het Scheldeland op zeer erge wijze. De C.V.P. parlementsleden opteren voor een wijziging van het tracé en geven de voorkeur aan het volledig uitrusten van de Krijgsbaan en een nieuwe Schelde-oeververbinding in het noorden van het Waasland. De Minister zal het voorstel, dat hem verantwoord lijkt, dringend door zijn diensten laten onderzoeken en nadien dit met de verantwoordelijke Wase instanties, bespreken."

In diezelfde nota lezen we ook dat in de dorpskom van Kallo onmiddellijk verkeerslichten zullen geplaatst worden om het meer dan drukke verkeer, afkomstig uit het industriegebied, vlotter te doen verlopen.

In dat onderhoud -we schrijven 26.1.74 - werd aan de Minister ook medegedeeld dat de CVP-parlementsleden, de mogelijke aanleg van een vliegveld in het Waasland, nooit zullen aanvaarden.

Dit feit zagen wij alleszins bevestigd tijdens de voorbije maanden wanneer het volksprotest omtrent een mogelijke luchthaven te Bazel ook vanuit die kant gesteund werd.

Wat nu met de grote ring ?

Op vrijdag 21 juni organiseert A.B.L.L.O. in Bazel een informatieve vergadering om de problematiek van de grote ring en meer bepaald het standpunt van de bevoegde instanties te verduidelijken.

Er zijn momenteel contacten met E3, Ruimtelijke Ordening en Openbare Werken. Wij hopen vertegenwoordigers van deze diensten naar Bazel te krijgen om hun standpunten te toetsen aan de mening van de plaatselijke bevolking, die zeer goede alternatieve oplossingen heeft om ten eerste de vallei van de Barbierbeek te sparen en om ten tweede toch de huidige E3 en ring om Antwerpen te ontlasten.

Inmiddels werd een afvaardiging van A.B.L.L.O. (Miet Smet, voorzitter en Roel De Jong, bestuurslid) ontvangen door het kabinet van Ruimtelijke Ordening in verband met de schending van de Barbierbeek door de grote ring rond Antwerpen. Zij maakte het A.B.L.L.O.-standpunt bekend en overhandigde een beknopte nota hieromtrent.

NIEUW NATUURRESERVAAT AAN DE BLOKKERSDIJK TE ANTWERPEN-LINKER-OEVER

Het "Coördinatie-Comité voor Bescherming . Vogels" uit Brasschaat dankt in een schrijven aan het College van Burgemeester en Schepenen en de gemeenteraad van Antwerpen voor het prachtig initiatief dat er toe strekt de grote plas gelegen aan de Blokkerdijk op de Linkeroever, evenals een deel van het omliggende gebied als natuurreservaat te bestemmen.

Om de natuurwetenschappelijke waarde van dit gebied aan te tonen, vermeldt het Comité de merkwaardige in het wild levende vogelsoorten - meer dan 40 - waarvan de aanwezigheid plaatselijk werd vastgesteld. Men dringt aan op een degelijk natuurwetenschappelijk beheer om de huidige vogelpopulatie te handhaven en zelfs op te voeren, zowel wat de aantallen als de soortenrijkdom betreft.

Er is inderdaad de bedreiging van een groot aantal bezoekers dat zich blijkbaar geen rekenschap geeft van het feit dat hun talrijke en aanhoudende aanwezigheid aan alle zijden en boorden van de plas de rust verstoort en de vogels verjaagt. Ook maken een tweetal loslopende jachthonden en een onbekend aantal verwilderde katten het gebied derwijze onveilig dat dagelijks doodgebeten vogels gevonden worden.

Het afsluiten van het broedgebied voor het publiek en het vernietigen van de verwilderde huisdieren door de overheid zijn dan ook de voornaamste wensen die het Comité in zijn brief formuleert. Door dergelijke samenwerking tussen natuurminnende verenigingen en kulturele verenigingen enerzijds en de stedelijke diensten anderzijds, kan dit gebied verder uitgroeien tot één der meest waardevolle vogel- en natuurreservaten van ons land.

N.v.d.R. Wij vernemen inmiddels dat de overheid op deze wensen is ingegaan en het broedgebied voor het publiek heeft afgesloten.

STOFHINDER OP GRENSSCHEIDING BURCHT-KRUIBEKE

Langs de provinciale weg van Antwerpen naar Temse, op de grensscheiding van Burcht en Kruikeke ligt de firma Argex, een fabriek van bouwmaterialen. Om de twee onderdelen van het bedrijf met elkaar te verbinden wordt gebruik gemaakt van een transportband over de weg. Op deze band worden allerlei cementproducten vervoerd, bijzonder stofferige dingen die al heel wat hinder aan de omwonenden hebben veroorzaakt. De mensen daar en burgemeester D'Hollander van Kruikeke hebben al dikwijls bij de bedrijfsleider geprotesteerd doch niets is tot nu toe veranderd. Nochtans, transport in een gesloten buis zou even goed mogelijk zijn. Waarom doet het bedrijf deze investering niet ?

MILIEUKAART VOOR VLAANDEREN

Door de heer E. Kuycken van het Labo voor ecologie (R.U.G.), wordt een milieukaart klaargestoomd om de overheid aan te tonen welke belangrijke gebieden zowel grote als kleine, zouden moeten gespaard blijven voor ongebreidelde economische uitspattingen (vliegveld Waasmunster - Kanaal Gent-Temse - Ruilverkaveling en lintbouw ; om er enkele te noemen).

GEEN NIEUWS, GOED NIEUWS ?

De wijk "Stropers" -het gebied tussen de expressweg, de spoorweg St-Niklaas-Hulst, de Nederlandse grens en de provinciale baan- werd geklasseerd bij K.B. als Natuurgebiedzone voor passieve recreatie. Er mag dus - in afwachting van de opstelling van een Bijzonder Plan van Aanleg - niets meer aan het uitzicht van het gebied gewijzigd worden.

Nochtans mag dat wachten naar een BPA ook niet blijven duren. Dit BPA zou in een eerste stadium worden uitgedacht door de gemeentebesturen van Sint-Gillis-Waas en Kemzeke, op wier grondgebied "De Stropers" zich situeren.

Het is echter te verwachten en normaal dat deze kleine gemeenten die veelomvattende taak niet alléén aankunnen. Hier dringt zich een spoedige en ruime taakovername door de Intercommunale op. De zegswijze "Geen nieuws, goed nieuws" is hier dus zeker niet van toepassing. "Goed nieuws" kan er enkel zijn als een bevoegde instantie aankondigt plannen uit te werken voor definitieve inrichting van "De Stropers".

BARBIERBEEK VERVULD

Op het grondgebied van Sint-Niklaas, aan de rand van het industriegebied ontspringt de Barbierbeek. Daar begint haar prachtige kronkelende weg langs de bolle Waaslandse akkers. Daar echter begint sinds korte tijd ook de ernstige bevuilding van deze waterloop.

Er moet daar ernstig opgetreden worden tegen nieuwe industrieën die, ondanks alles, middel blijven zien om in een onbewaakt moment hun verpestende afval te lozen. Scheikundige analyse moet de herkomst kunnen aanwijzen van de afvalprodukten om aldus de vervuilers ernstig te beboeten.

De schade is hier nog niet onherstelbaar. Dat moet een reden te meer zijn voor de overheid om zonder aarzelen op te treden.

UITTREKSEL REGERINGSPROGRAMMA

Het tweede hoofdstuk van "plan van het regeringsprogramma" handelt over welzijnszorg ; de tweede paragrafe daarin is gewijd aan "Ruimtelijke ordening en leefmilieu".

Wij vinden deze tekst belangrijk genoeg om onze lezers deze vertrek-basis voor de nieuwe regering integraal aan te bieden :

"Het beleid tot valorisatie van het leefmilieu impli-ceert tevens een versterking van de te ondernemen acties in het raam van de ruimtelijke ordening.

Met het oog op een voorzichtig en overwogen beheer van de ruimte, zal de politiek van ruimtelijke ordening de coördinatie verzekeren van de materies inzake de bescher-ming van het leefmilieu, o.m. door middel van de bouw-vergunningen, zodat de verschillende vormen van bezoede-ling gekontroleerd worden van bij het vertrekpunt en niet enkel bij de gevolgen.

Wat ruimtelijke ordening betreft, zal de Regering zonder verwijl de publikatie van de ontwerpen voor gewestplannen voortzetten. De acties voor stadskernvernieuwing zullen veralgemeend worden. Maatregelen zullen worden genomen voor de handhaving van de woongelegenheden in de stads-kernen, voor de bescherming van de landbouwzones en voor de economische en sociale valorisatie van de beboste zones. Een doelmatige bescherming van het leefmilieu impliceert eveneens dat een gecoördineerde actie gevoerd wordt tegen de lucht-, water- en grondbezoedeling en tegen het geluid. Inzake leefmilieu moeten de uitvoeringsbesluiten op de reeds bestaande wetgeving ondermeer nauwkeurige normen vastleggen inzake maximale toelaatbaarheid van de pollu-erende stoffen en een permanente en gedecentraliseerde con-trole in functie van deze normen voorzien.

Voor de nijverheidsvestigingen die milieuhinder kunnen veroorzaken zullen bouw- en uitbatingstoelatingen slechts kunnen verleend worden op basis van een voorafgaandelijk, wetenschappelijk verantwoord advies.

- - - o o O o o - - -

STAATSSEKRETARIAAT VOOR LEEFMILIEU.

Dit staatssekretariaat bestaat voor het eerst. Voor de oplossing van konkrete problemen is het een eerste stap. Terminste als er een koördinatie kan verwezenlijkt worden door de nieuwe Staatsse-kretaris, tussen de verschillende diensten van de Ministeries, die tot nog toe elk op hun departement belast waren met de bescher-ming van de natuur of de beveiliging van de konsument. Het was tot heden niet denkbeeldig dat bij een bepaalde milieu-klacht drie verschillende Ministeries een onderzoek instelden. Het slachtoffer van deze inefficiëntie was steeds de aanklager...

BEHOUD OF ONTEIGENING DORPSKERN DOEL ?

De s.v. Intercommunale Vereniging van het Land van Waas liet door de dienst "Opbouwwerk" een dossier Doel samenstellen waarin de "sociale gevolgen van de optie onteigenen van Doel" opgenomen zijn. Over deze dienst OPBOUWWERK leest U meer op de volgende bladzijde.

Hieronder geven wij het besluit van deze studie, die op zijn minst de verdienste heeft de aandacht te vestigen op het menselijk aspekt van de snelle industrialisatie op Linkeroever. Al te vaak wordt in deze tijd geargumenteed met kille economische motieven, daar waar het welzijn van een polderbevolking op het spel staat. Het dossier besluit als volgt :

" Tot slot kunnen we stellen dat een principiële uitspraak over het al of niet onteigenen van Doel, vergezeld van uitzonderlijke uitvoeringsmodaliteiten niet lang meer op zich mag laten wachten.

Een duidelijke principiële beslissing kan de voortdurende onzekerheid, sinds 1965 op gang gekomen, oplossen. Zoniet, zal deze onzekerheid, bij gebrek aan een duidelijk en on-dubbelzinnig overheidsbeleid niet te voorziene reacties verwekken bij de publieke opinie.

Financieel en technisch kan het geen al te zware inspanning zijn om Doel te onteigenen, wanneer men weet dat de kosten voor het onteigenen van 1.000 ha voor haven- en industrie-terreinen in het Linkeroevergebied gedurende de periode 1970 - 1973 ca 1,3 miljard frank bedroegen. De totale onteigeningswaarde van Doel-centrum kan volgens de functie-studie Doel voorlopig op 300 miljoen frank geraamd worden.

Ook zullen de nodige kredieten dienen gevonden te worden om het hoofd te bieden aan het onvoldoende aanbod van her-lokalisatiemogelijkheden vooral in het woongebied Zwijndrecht - Melsele - Beveren. Tevens zullen de nodige middelen dienen voorhanden te zijn om een degelijke individuele sociale begeleiding van de getroffen en te verzekeren.

SAMENLEVINGSINITIATIEF.

Sinds enkele jaren tracht de basis reële inspraak te krijgen. Dit gaat lang niet gemakkelijk. Daarom is het van kapitaal belang wat meer te weten over opbouwwerk.

Opbouwwerk is een machtsvorming die nodig is om bepaalde structuurveranderingen te kunnen doorvoeren in overleg met de grote meerderheid van de bevolking. Kortom : de delegatiedemocratie ruimt de baan voor de participatiedemocratie.

Het is evident dat een dergelijk belangrijk initiatief juridische zekerheid krijgt. Opbouwwerk ressorteert dan ook onder het Ministerie van Cultuur. Onmiddellijk is de overheid erbij betrokken, al dan niet stimulerend of afremmend.

Opbouwwerk Waasland is gegroeid binnen de Interkommunale. Dit houdt in dat op de algemene vergaderingen slechts die verenigingen vertegenwoordigd waren die de Interkommunale had aangeschreven. Want in die juridische structuur van algemene vergadering en raad van beheer is het natuurlijk van enorm belang te weten wie er zitting in heeft. Het was een teken aan de wand dat wél de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening er in zat en niét de jeugdbewegingen ; wél de Kulturele Raden en niét de Bond van Grote en Jonge gezinnen ; wél de Kamer van Koophandel en niét A.B.L.L.O.! O.a. onze vereniging werd nooit gevraagd. Dank zij de keiharde vergadering van maart 11. zijn er thans tien mandaten te begeben voor de socio-kulturele sektor. Er is daarin zeker één voorbehouden aan milieuverenigingen. A.B.L.L.O. zal de werking van Opbouwwerk kritisch volgen, en indien gewenst, niet aarzelen een beheersmandaat uit te oefenen.

BELGIAN ENVIRONMENTAL RESEARCH INDEX.

De BERI is een attendeerdienst die de Belgische wetenschappelijke en technische literatuur in verband met het leefmilieu signaleert. Hierin worden regelmatig de pertinente artikels uit de 150 belangrijkste Belgische tijdschriften geselecteerd. Publikaties van Belgische auteurs in het buitenland worden eveneens opgespoord en vermeld. Ook Belgische oktrooien, boeken, konferenties en symposia worden opgenomen, zelfs indien van deze laatste geen teksten beschikbaar zijn.

Fotokopieën van de gerepertorieerde artikels kunnen vlug bekomen worden bij de Fotografische Dienst van de Koninklijke Bibliotheek.

De aangekondigde uitgave heeft betrekking op publikaties van het eerste semester van 1973 en bevat 534 referenties (109 blz.).

Het adres van de BERI is : Keizerlaan 4, 1000 BRUSSEL.
Tel. : 02/13.61.80.

BAZEL : LUCHTHAVEN DEFINITIEF VERGETEN ?

Een nooit geziene, spontane en effectieve aktie ontstond in maart toen de plannen voor een mogelijke luchthaven in Bazel bekend raakten. Iedereen langs de Scheldekant en ook verder in het Waasland voelde zich betrokken bij deze ogenschijnlijk vergevorderde plannen voor een vlieghaven. Persmededelingen, voorlichtingsvergaderingen en massale volksprotesten volgden elkaar in een ijltempo op. Het gevolg was een smalende verklaring van Minister Ramaeckers (lid van de toen ontslagnemende CVP-BSP-PVV regering), waarin hij zei de plannen definitief te klasseren omdat ze ginds in het Waasland menen in een soort aards paradijs te leven en ze dat zo willen houden.

Het ontwerp Bazel was één der zes voorstellen die door de Regie der Luchtwezen uitgewerkt werden, als oplossing om Deurne te ontlasten of te vervangen. Het standpunt van de Regie is weinig aan bod gekomen : zo weet men niet of zij Bazel als beste oplossing aanzag en zo weet men ook niet waarom de kostenraming voor de vestiging in Bazel gebaseerd was.

Wel lijkt het duidelijk dat een vlieghaven in Bazel nauw verbonden is met de mogelijke aanleg van een grote ring rond Antwerpen. Slechts wanneer deze laatste zou aangelegd zijn, komt Bazel in de onmiddellijke nabijheid van Antwerpen te liggen. De vernietigende landschappelijke invloed van die grote ring is echter voldoende bekend en bovendien bestaan er andere oplossingen om het verkeer in de huidige E3-tunnel te ontlasten.

De plaatselijke aktiekomitees, die zo prachtig werk geleverd hebben, moeten dus -evenals A.B.L.L.O. en elkeen die om het Waaslands leefmilieu bekommerd is - waakzaam blijven, want :

- de plannen die nu wel opgeborgen liggen kunnen terug bovengehaald worden ;
- de grote ring is een even grote bedreiging, die (moest hij aanvaard worden) de voorloper van een vlieghaven zou kunnen zijn.

Aan deze zijde van de Schelde was men eensgezind. Aan de andere zijde was het lange tijd niet duidelijk welk standpunt men innam. Uiteindelijk bleek daar een ernstige verdeeldheid, want in het Antwerpse zijn er nogal wat voorstanders te vinden voor uitbreiding van de vlieghaven in Deurne zelf.

Toch enkele vragen : waarom kwam die verdeeldheid zo laat aan het licht ; en hoelang kunnen zij nog op definitieve plannen voor uitbreiding van Deurne wachten ? Als er geen spoedige beslissing valt, gaat het privé-initiatief zich dan inderdaad terugtrekken of zou men in dat geval toch voor een vestiging in het Waasland gewonnen zijn ?

Op een vergadering in Sint-Niklaas werden inderdaad veel argumenten vóór een regionale luchthaven opgesomd. Argumenten dus, die - als uitbreiding van Deurne niet meer haalbaar lijkt - ook van toepassing zouden zijn voor Bazel.

Politici hebben in verband met luchthavenprojecten ook een verantwoordelijkheid. Het is inderdaad onpopulair een luchthaven in zijn gebied te hebben (dus ook in Deurne), maar dat mag geen reden zijn om anderen (bv. Bazel) daarmee te belasten. Politieke moed is dus nodig. Die moed kan men putten in de wetenschap dat het weinige groen dat ons rest ten allen prijze moet gevrijwaard blijven en ook in het besef dat men technisch de geluidshinder van vliegtuigen nog kan reduceren.

De verkozenen van het volk moeten hier dus - hoe moeilijk dat ook kan zijn - de problematiek uit hun eigen gewest zien in het ruimer kader van de hele regio. Dan is het duidelijk dat de mens er meer bij gebaat is wanneer men de geluidshinder sterker kan reglementeren, dan wanneer men dat probleem gewoon verplaatst en er bovendien nog een onherstelbare ingreep in een landschap bijneemt.

De hele ontwikkeling rond de Bazelse plannen heeft ook weer eens de toestand duidelijk gesteld : ergens in een ivoren toren werken technokraten plannen uit die heel degelijk lijken als men geen plaats meer laat voor de mens. Industriezones breiden steeds verder uit, lintbebouwing laat men onrustwekkende vormen aannemen en groene zones of zones voor passieve recreaties "zal men wel eens duidelijk afbakenen".

En wie krijgt inspraak in deze chaotische plannenmakerij ? Alleszins niet de plaatselijke bevolking, ook niet de aktiekomitees die zowat overal werkzaam zijn en in de meeste gevallen ook niet de democratisch verkozenen van het volk.

Als we winstcijfers mogen geloven (en waarom zouden we dat niet ?), dan zijn het enkel de grote industrieën die baat hebben bij de opgang zijnde evolutie.

"Technokraten en industrieën beslissen" : een schrikbeeld dat elkeen principieel en persoonlijk moet afwijzen.